

Prosjektplan - forvaltningsrevisjon av kommuneorganisasjonen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

16.03.2026

Saknr

02/26

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-217

TI-&58

Arkivsaknr 25/429 - 3

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget slutter seg til det skisserte opplegget for forvaltningsrevisjonen av kommuneorganisasjonen.
2. Kontrollutvalget legger prosjektplanen fram for kommunestyret med denne innstillingen:
Kommunestyret vedtar prosjektplanen som den foreligger. Forvaltningsrevisjonen gjennomføres med en ressursramme på 320 timer og skal leveres til kontrollutvalgets sekretariat innen 1. oktober 2026.

Vedlegg

Prosjektplan - kommuneorganisasjonen

Bakgrunn

Kontrollutvalget skal i denne saken ta stilling til en prosjektplan for forvaltningsrevisjon med tema "kommuneorganisasjonen". Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjonen i møtet sitt 17.11.2025, sak 33/25. Ordføreren har overfor sekretariatet uttrykt at han vil at kommunestyret skal ta stilling til prosjektplanen etter at kontrollutvalget har behandlet den (telefonsamtale med sekretariatet 6. februar). Planen vil bli behandlet på kommunestyrets møte i slutten av mars. Kommunestyret er det eneste organet som ifølge kommuneloven kan instruere kontrollutvalget.

Formannskapet ble i en orienteringssak 12. februar, sak FSK 11/26, orientert om den aktuelle forvaltningsrevisjonen under kulepunktet "Innspill til innhold i forvaltningsrevisjon på Organisasjon, vedtatt i Os kommunestyre". Saken ble ifølge møteprotokollen tatt til orientering. Kommunedirektøren skriver i en e-post til Konsek at det er formannskapets vurdering at ut fra "(...) to planlagte tilsyn i kommunen, flere store omstillingsprosesser, blant annet med deltagelse i nettverket Bærekraftig økonomi, er det ønskelig å utsette forvaltningsrevisjonen til 2027." Med utgangspunkt i kommunelovens arbeids- og rollefordeling for egenkontrollen, legger sekretariatet opp til at prosjektplanen sendes til kommunestyret for endelig vedtak i mars. Kommunestyret kan da også ta stilling til en eventuell utsettelse.

Saksopplysninger

Kommunestyret prioriterte forvaltningsrevisjonen av kommuneorganisasjonen øverst da det behandlet forslaget til plan for forvaltningsrevisjon i 2024. Kontrollutvalget har bestilt prosjektet med utgangspunkt i planen. Her var det lagt opp til å undersøke administrasjonens arbeid med systematiske organisasjonsendringer og omstruktureringer, og om administrasjonen bruker den tilgjengelige kompetansen effektivt. Dessuten: om kommuneadministrasjonen har system og rutiner for dette, og om man følger regelverket ved ansettelser. Da kontrollutvalget behandlet saken, tilføyde de to punkt til bestillingen:

- endringer av rammebetingelser som økonomi og demografi
- utnyttelse av digitale verktøy

Revisjon Midt-Norge har på denne bakgrunnen foreslått dette hovedinnholdet i forvaltningsrevisjonen:

Kontrollutvalgets innspill om endrede rammebetingelser danner en overordnet ramme for revisjonen. Den blir belyst gjennom kommunens arbeid med organisering, kompetanse, rekruttering og digitalisering, slik dette er omtalt i kontrollutvalgets bestilling. Revisorene vil dessuten svare konkret på disse to spørsmålene (problemstillingene):

1. Hvordan er ressursbruken i Os kommune sammenlignet med sammenlignbare kommuner?
2. Har Os kommune systemer, rutiner og praksis som gjør kommuneorganisasjonen i stand til å håndtere endringer i økonomiske og demografiske rammebetingelser?

Forvaltningsrevisjonen går ikke ned på tjenestenivå, men har et overordnet og systemrettet perspektiv.

Revisjon Midt-Norge vil innhente informasjon fra KOSTRA og andre datakilder for å svare på det første spørsmålet. For å svare på det andre spørsmålet vil revisorene intervjuere ledere og ansatte og gå gjennom dokumenter. Revisorene vil vurdere andre metoder for å innhente data på underveis i arbeidet, for eksempel ved å gjennomføre en større spørreundersøkelse.

Arbeidet er planlagt med en ressursbruk på 320 timer, og rapporten skal etter planen leveres til sekretariatet innen 1. oktober 2026. Det går fram av prosjektplanen at denne tidsplanen forutsetter at kommunedirektøren kan møte i et oppstartsmøte før 1. mai. Det går også fram av planen at den ansvarlige for oppdraget ikke har bindinger til Os kommune og dermed kan lede gjennomføringen. Hun vil delta i møtet og orientere om prosjektplanen.

Vurdering

Kommunestyret har kontrollansvaret i kommunen og er ifølge kommuneloven det eneste organet som kan instruere kontrollutvalget. Det kan være gode grunner til å lytte til formannskapet og til kommunedirektøren. Det er likevel viktig å følge kommunelovens prinsipper og ansvarslinjer for egenkontrollen for å unngå feil og følgefeil i saksgangen. Derfor mener sekretariatet at kontrollutvalget kun bør forholde seg til kommunestyret, og sende prosjektplanen dit.

Spørsmålet om å utsette forvaltningsrevisjonen illustrerer vurderingene i plan for forvaltningsrevisjon om at administrasjonen er liten og kan ha kapasitetsproblemer. Sekretariatet har ingen oversikt over arbeidsbelastningen i administrasjonen og kan ikke uttale seg om spørsmålet om utsettelse, det må kontrollutvalget og kommunestyret gjøre. Sekretariatet vil peke på at ett av de to planlagte tilsynene i utgangspunktet er et dokumenttilsyn (Datatilsynet), som i første omgang består i å fylle ut et enkelt spørreskjema. Det andre statlige tilsynet skal gjennomføres 18.-22. mai. Det bør være mulig å koordinere tilsynet med Revisjon Midt-Norge, slik at de ikke kommer til Os i denne perioden. De fleste kommuner arbeider ellers kontinuerlig med omstillingsprosesser, så det er ikke opplagt for sekretariatet at en utsettelse til 2027 er fordelaktig i denne sammenhengen. Det kan heller tenkes at kommunen kan få større nytte av rapporten hvis forvaltningsrevisjonen gjennomføres når kommunen er oppe i pågående omstillingsprosesser. Gjennomføringen krever i alle tilfeller at administrasjonen og Revisjon Midt-Norge har god dialog.

Sekretariatet mener ellers at prosjektplanen svarer på kontrollutvalgets bestilling. Ut fra risikovurderingene, så er det hensiktsmessig å legge an et overordnet perspektiv: Det er klart at kommuneadministrasjonen er liten og har begrenset kapasitet. Spørsmålet er hvordan den arbeider med omstilling under disse betingelsene. For at kommunen skal få høyest mulig nytteverdi av rapporten, må revisorene finne konkrete svar på, og gi relevante anbefalinger om kommunens systemer, rutiner og praksis for endringsarbeid. Det er fornuftig at revisorene legger opp til å justere opplegget for å samle inn data underveis i arbeidet. På den måten kan man sikre seg et mest mulig treffsikkert opplegg for arbeidet. Sekretariatet viser ellers til prosjektplanen for flere detaljer.

Sekretariatet har lagt til grunn at kontrollutvalget sender prosjektplanen til kommunestyret for endelig vedtak. Sekretariatet anbefaler at den oppdragsansvarlige revisoren får anledning til å presentere prosjektplanen for kommunestyret. Det kan bidra til å gi kommunestyret bedre kjennskap til planen. Det gir også kommunestyret anledning til å ha en dialog om muligheter og begrensninger dersom man ønsker å gjøre forandre planen.